

Lp Vello Tamm
vello.tamm@hol.ee

Teie 03.08.2016
Meie 29.08.2016

ÜPP ja EMKF meetmete rakendamise
tingimustest haldusreformi järgselt

Vastuseks Teie poolt 03.08.2016 Harjumaa LEADER tegevusgruppidele saadetud e-kirjale teevad Harjumaa LEADER tegevusgruppid Harjumaa Omavalitsuste Liidule ettepaneku arvestada 29.07.2016 Maaeluministeriumi poolt saadetud kirjale nr 4.2-19/1403 vastamisel ning Harjumaa Omavalitsuste Liidu poolt seisukohtade kujundamisel Harjumaa LEADER tegevusgruppide järgmiste seisukohtadega.

1. Seoses haldusreformiga teeme Maaeluministeriumile ettepaneku muuta maaeluministri 23.10.2015 määruse nr 11 "Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus" § 4 lõike 1 sõnastust järgnevalt: *"Kohaliku tegevusgrupi liikmeteks on vähemalt **kaks** kohaliku omavalitsuse üksust, vähemalt üks sama kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil tegutsev äriühing või füüsilisest isikust ettevõtja ja vähemalt üks mittetulundusühing või sihtasutus."*

Muudatusettepaneku põhjenduseks on asjaolu, et seoses haldusreformiga muutub oluliselt kohalike omavalitsusüksuste arv ja suurus. Lähtudes Maaeluministeriumi poolt 02.06.2016 edastatud kirjast nr 4.2-19/4989-1 on Maaeluministeriumi hinnangul mõistlik võimalusel säilitada tegevusgruppide piirid, et tegevusgruppide **strateegiad oleksid elluviidavad võimalikult väikeste muudatustega.**

Omavalitsusüksuste liitumise tulemusena võib tekkida olukord, kus realselt säilitaks tegevusgrupp oma tänased piirid, kuid omavalitsusüksuste arvu piirangu tõttu ei saaks enam tegutseda. Leiame, et ei ole mõistlik tekitada asjatuid takistusi kehtivate ja Maaeluministeriumi poolt kinnitatud LEADER-strateegiade rakendamisel ning kinnitatud LEADER tegevuspiirkondade toimimisel.

2. Seoses haldusreformiga teeme ettepaneku muuta LEADER programmiga seotud õigusakte selliselt, et kuni **EL programmiperioodi 2014-2020 lõpuni oleks liitumise tulemusel tekkinud kohaliku omavalitsuse üksusel võimalik LEADER tegevusgrupi tegevuspiirkonna säilitamise huvides kuuluda mitmesse tegevusgruppi.**

Muudatusettepaneku tegemisel oleme lähtunud teadmised, et Harjumaal puudutab haldusreform kõiki LEADER tegevusgruppe. Kehtivate LEADER strateegiade koostamiseks on **kulutatud märkimisväärselt aega ning ressursse.** Maaeluministerium on heaks kiitnud kõigi Harjumaa tegevusgruppide strateegiad, mille alusel on tegevusgruppid juba alustanud strateegiade rakendamist.

Tegevusgruppide piiride muutmine ning sellega kaasnev võimalik tegevuspiirkondade ulatuslik muutmine toob kaasa vajaduse hakata strateegiaid ja strateegiate rahastust oluliselt muutma, mõnel juhul ka sisuliselt nullist uusi strateegiaid koostama.

Tegevusgrupid on strateegiates kavandanud toetusmeetmed ning on alustatud teavitustegevustega strateegiate, toetusmeetmete ning ka meetmete eelarve osas. Nii LEADER tegevusgruppidel kui nende liikmeskonda kuuluvatel omavalitsustel ja organisatsioonidel on tekkinud õigustatud ootus, et strateegiaid rakendatakse kinnitatud kujul. Paljud omavalitsused, ettevõtjad ning kodanikuühendused on oma toetustaotluste koostamise juba planeerinud vastavalt strateegiates toodud ajagraafikutele.

Eeltoodu valguses on meie hinnangul mõistlik, et LEADER tegevusgrupid jätkavad tänastes piirides juba kinnitatud strateegiate elluviimist. Antud ettepanekut toetab ka Maaeluministeriumi poolt 02.06.2016 väljasaadetud kirjas nr 4.2-19/4989-1 esitatud seisukoht ***“...haldusterritoriaalse jaotuse muutumisest tulenevat LEADER-strateegiate muutmist tuleks maksimaalselt vältida, sest see tähendaks täiendavat koormust nii kasusaajatele kui administratsioonile, samuti strateegiate rakendamise ajalist pidurdumist.”***

Meie hinnangul on Harjumaa tegevusgruppide (ja ka teiste Eesti piirkondade) strateegiate ulatuslike sisuliste muudatuste võimalikud tagajärjed järgmised:

- 1) **pidurduks** tänaste LEADER-strateegiate rakendamine **vähemalt 6 - 12 kuuks**. (võimalik on ka pikem seisak). Leader strateegiate koostamisel on **alusdokumentideks KOV ja maakondlikud arengudokumendid**. Kohaliku omavalitsuse üksuste liitumise järgselt hakatakse 2018. aastal alles koostama uusi arengukavasid, üldplaneeringuid ning teisi olulisi arengudokumente, mille menetlemine on pikaajaline protsess. Alles seejärel saavad Leader strateegiad sisendi koostamiseks/uuendamiseks. Lisaks on haldusreformi raames planeeritud omavalitsusüksuste liitumise jõustumine alles 2018. aastal, mis jääb käesoleva Leader programmi perioodi lõpu osasse;
- 2) läheneb **osaliselt kaduma tänaste LEADER-strateegiate koostamiseks ning hindamiseks tehtud ulatuslik töö** ning rahaline ressurss;
- 3) **satuks ohtu tänastes LEADER-strateegiates ette nähtud tulemuste saavutamine**;
- 4) koos LEADER-strateegiate ulatusliku muutmisega **satuks küsimuse alla ka MAK 2014-2020 tulemuste saavutamine**;
- 5) kaudselt väheneks ajutiselt Harjumaa ettevõtjate ning kolmanda sektori ühenduse konkurentsivõime. Mitmes valdkonnas on LEADER täna ainuke toetusvõimalus. Arvestades, et programmiperioodide vahel oli just 1,5 - 2 aastat väldanud periood, kus LEADER toetusi ei olnud võimalik taotleda, ei ole mõistlik uuesti sellist olukorda tekitada;
- 6) suuremas plaanis võib strateegiate ümbertegemine ning rahaliste vahendite ümberjaotamine EL programmiperioodi teises pooles tuua kaasa ka olukorra, kus osa LEADER toetusvahendeid jääb ajanappusel kasutamata ja/või saab kasutatud kiiruga ja läbimõtlematult.

Selle kõige vältimiseks näeme parima lahendusena, et **haldusreformi käigus liituvad omavalitsusüksused võiksid kuuluda üheaegselt mitmesse Leader tegevusgruppi tänaste moodustatud LEADER tegevusgruppide ning koostatud LEADER-strateegiatega alusel (ehk peale omavalitsusüksuste liitumist jätkata oma kuuluvust senistesse tegevusgruppidesse).**

Sellisel juhul jääksid LEADER-strateegiatega muudatused pigem tehnilisteks. Nimetatud tehniliste LEADER-strateegiatega muudatustega täpsustatakse tegevuspiirkond ning määratakse toetuse taotlejad territooriumipõhiselt (omavalitsusüksuste endiste piiride alusel) ning täpsustatakse (strateegia või rakenduskava tasemel) toetuse taotlemise tingimusi. Peale tehnilisi strateegiatega muudatusi oleks võimalik ilma oluliste seisakute ning muutusteta jätkata tänaste LEADER-strateegiatega rakendamist.

Põhjalikumad muudatused tegevusgruppidesse kuuluvuse, tegevuspiirkondade piiride jms osas on mõistlik teha siis, kui uute liitumiste tulemusel tekkinud omavalitsusüksustel on koostatud uued arengukavad, planeeringud jm arengudokumendid. Eeldatavalt võiksid need valmis saada enne järgmise programmiperioodi algust.

Lisaks teeme ettepaneku, et Maaeluministerium koostaks omalt poolt koostöös LEADER tegevusgruppidega soovitud kohaliku omavalitsuse üksustele tegevusgruppide tegevuspiirkondade säilitamiseks.

Kokkuvõtvalt on Harjumaa LEADER tegevusgruppide seisukoht, et koostatud ja kinnitatud strateegiatega rakendamine peaks jätkuma ilma oluliste sisuliste muudatusteta, et vältida olulise toetusmeetme rakendumise pidurdumist. Tegevuspiirkondade piiride ning tegevusgruppidesse kuuluvuse suuremad muutused võiksid toimuda järgmise programmiperioodi alguseks ehk ajaks mil haldusreformi käigus tekkinud omavalitsusüksustel on koostatud/uuendatud arengudokumendid. Sellest seisukohast tulenevalt esitame Maaeluministeriumile vastavasisulised muudatusettepanekud LEADER programmiga seotud õigusaktidesse.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Anu Altmets

Nelja Valla Kogu juhatuse esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Sergo

Ida-Harju Koostöökoda tegevjuht

(allkirjastatud digitaalselt)

Rafael Milerman

Lääne-Harju Koostöökogu juhatuse esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Margit Pärtel

Põhja-Harju Koostöökogu tegevjuht